

ZWEMMEN

**JAARVERSLAG 2020
ACTIES 2021**

Inhoudsopgave

<u>JAARVERSLAG 2020 ACTIES 2021</u>	1
<u>RECREATIEF ZWEMMEN</u>	4
RECREATIEF ZWEMMEN 2020: AANTAL LEDEN EN CLUBS.....	4
RECREATIEF ZWEMMEN 2020: ACTIVITEITEN.....	5
PACO-ZWEMFEESTEN.....	5
RECREATIEVE WEDSTRIJDEN (BINNENBAD).....	6
ACTIVITEITEN SPORTZWEMMEN IN OPEN WATER.....	6
RECREATIEF ZWEMMEN VOORUITBLIK 2021-2024.....	6
<u>WEDSTRIJDZWEMMEN</u>	7
WEDSTRIJDZWEMMEN 2020: AANTAL LEDEN.....	7
WEDSTRIJDZWEMMEN 2020: AANTAL CLUBS.....	8
WEDSTRIJDZWEMMEN 2020: ACTIVITEITEN.....	9
AANBOD REGULIERE WEDSTRIJDEN.....	9
AANBOD MASTERWEDSTRIJDEN.....	9
KAMPIOENSCHAPPEN.....	9
FLANDERS SWIMMING CUP: 18-19/01/2020 ANTWERPEN.....	10
VLAAMSE JEUGDKAMPIOENSCHAPPEN 7-9/02/2020 ANTWERPEN.....	10
VLAAMSE KAMPIOENSCHAPPEN 21-23/02/2020 ANTWERPEN.....	10
WEDSTRIJDZWEMMEN: VOORUITBLIK 2021.....	11
<u>TRAINERS - OPLEIDINGEN EN BIJSCHOLINGEN</u>	12
TRAINERSOPLEIDINGEN.....	12
KWANTITEIT VAN DE TRAINERSOPLEIDINGEN ZWEMMEN.....	12
EFFECT VAN DE CORONA PANDEMIE EN AFGELASTING VAN FYSIEKE LESOPDRACHTEN (2020-2021).....	13
BIJZONDERE AANDACHT VOOR (EX-)TOPSPORTERS ZWEMMEN.....	14
KWALITEIT VAN DE TRAINERSOPLEIDINGEN ZWEMMEN.....	15
DOCENTENBELEID EN ANDERE RELEVANTE ACTIES.....	15
TRAINERSBIJSCHOLINGEN.....	16
EXTERNE BIJDRAGEN (NIET-ZWEMFED).....	18
<u>JURYOPLEIDINGEN & SPLASH WEDSTRIJDPROGRAMMA</u>	19
OFFICIALS.....	19
SPLASH WEDSTRIJDPROGRAMMA.....	20

Recreatief zwemmen

Recreatief zwemmen 2020: aantal leden en clubs

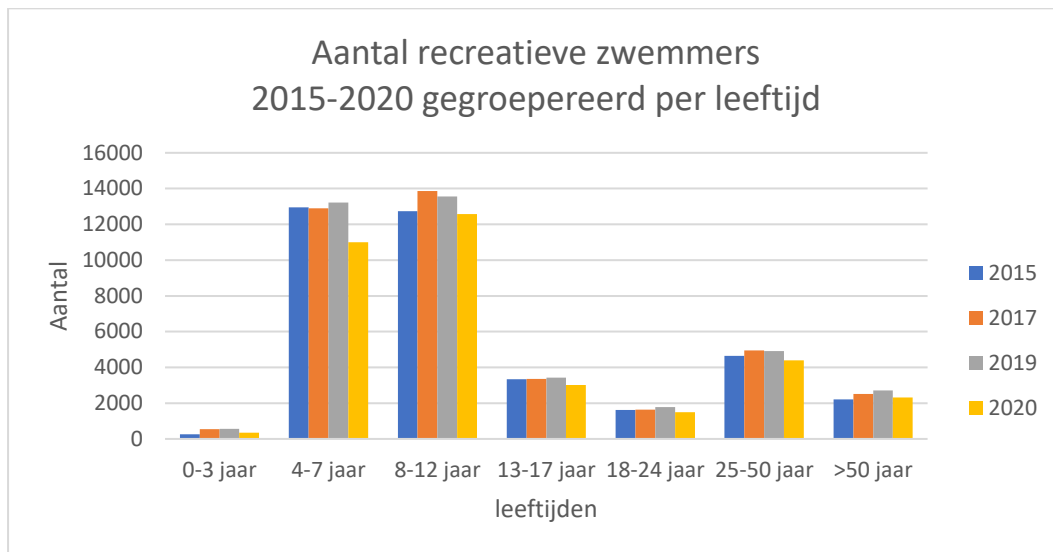
Op basis van onderstaande cijfergegevens stellen we in 2020 een daling van het aantal leden vast van 14,35% t.o.v. ons ledenaantal in 2019. Deze daling is zichtbaar in alle leeftijdscategorieën.

We hebben sterke aanwijzingen dat de COVID-19 pandemie hier de oorzaak van is. Omwille van het feit dat de zwembaden een bepaalde periode gesloten geweest zijn, zijn er heel wat lessenreeksen “leren zwemmen” en “vervolmaking” niet kunnen opstarten. Bijkomend was het voor de meeste clubs, rekening houdend met de maatregelen, niet evident om al hun zwemgroepen voldoende zwemwater te geven. Clubs gaven zelf ook aan dat het moeilijk was om (in het bijzonder de groep recreatieve) zwemmers te blijven bereiken tijdens de lockdown en ook nadien.

Omwille van de opgelegde maatregelen voor de +18-jarigen in 2020 bleek het evenmin evident om te sporten in clubverband. We merken dus ook in deze leeftijdscategorie een grote terugval.

LEEFTIJDGROEP	2015	2017	2019	2020	2019-2020	%2019-2020
0-3 jaar	255	540	573	353	-220	-62,32%
4-7 jaar	12.945	12.898	13.227	11.003	-2.224	-20,21%
8-12 jaar	12.728	13.861	13.566	12.582	-984	-7,82%
13-17 jaar	3.333	3.353	3.436	3.020	-416	-13,77%
18-24 jaar	1.612	1.643	1.790	1.499	-291	-19,41%
25-50 jaar	4.647	4.949	4.907	4.395	-512	-11,65%
>50 jaar	2.207	2.510	2.716	2319	-397	-17,12%
TOTAAL aantal recreatieve leden zwemmen	37.727	39.754	40.215	35.171	-5.044	-14,34%

Tabel 1: evolutie recreatieve zwemmers

Grafiek 1: aantal recreatieve zwemmers (2015-2020) gegroepeerd per leeftijd

Recreatief zwemmen 2020: activiteiten

Paco-zwemfeesten

De Paco-zwemfeesten zijn de wedstrijden die de clubs voornamelijk organiseren om onze jongste sporters* (6-12 jaar) warm te maken voor de competitiesport. In het seizoen 2019/2020 was uiteraard ook op deze activiteiten de impact van COVID-19 voelbaar. Er zijn beduidend minder zwemfeesten georganiseerd dan het seizoen ervoor. Dat het aantal geplande activiteiten lager is dan de vorige seizoenen heeft vermoedelijk te maken met het feit dat ook nog niet alle voorprogramma's voor deze wedstrijden opgemaakt waren op het ogenblik dat de eerste lockdown gestart is.

A8.18	ACTIVITEITEN	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
	Paco zwemfeesten gepland	18 à 20	18 à 20	55	43
	Paco zwemfeesten gerealiseerd	50	47	55	31

Tabel 2: Overzicht Paco zwemfeesten seizoen 2016-2017 → 2019-2020

*Zoals afgesproken met de clubs is het ook toegelaten om sportzwemmers ouder dan 12 t.e.m. 18 ook te laten deelnemen aan deze zwemfeesten.

Om onze clubs en onze leden in deze doelgroep te ondersteunen hebben we als zwemfed tijdens de lockdown in het voorjaar van 2020 via de Facebook-pagina van Paco wekelijks een opdracht gepost om deze doelgroep te motiveren om te blijven bewegen. Daarnaast is er ook een Pacobundel gemaakt met opdrachten die we via onze communicatiekanalen verspreid hebben.

Recreatieve wedstrijden (binnenbad)

In de beleidsperiode 2016-2020 hadden we geen zicht op het totaal aantal andere recreatieve wedstrijden dat georganiseerd werd door de clubs. Uiteraard zijn ook een aantal van deze wedstrijden niet kunnen doorgaan in de COVID-19 periode.

Activiteiten sportzwemmen in open water

Hiervoor verwijzen we naar het jaarverslag open water.

Recreatief zwemmen vooruitblik 2021-2024

De zwemfed wil in de volgende beleidsperiode absoluut inzetten op het promoten van de zwemsport als sport die je levenslang kan beoefenen. De recreatieve zwemmers zijn dus een belangrijke doelgroep. Daar COVID-19 een grote impact heeft op deze sporters zullen we in de loop van 2021 ook bekijken hoe we hen opnieuw kunnen motiveren om de draad weer op te pikken.

Strategische doelstelling

SD001 Zwemmen is een gezonde vrijetijdsbesteding die alle Vlamingen hun hele leven lang kunnen beoefenen.

OPERATIONELE DOELSTELLINGEN & GENOMEN ACTIES

OD003 De zwemfed spoort haar clubs aan om meer en bredere doelgroepen aan te spreken

In de loop van de komende beleidsperiode wil de zwemfed aandacht schenken aan het organiseren van activiteiten voor de sportzwemmers en dit zowel voor jong als oud (A1.3.10/A1.3.22/A1.3.27).

OD005 De zwemfed promoot een gezonde beleving van de zwemsport

We willen de zwemsport op de kaart zetten als de sport die je levenslang kan beoefenen. Daarom zullen er ook leerlijnen voor volwassenen uitgewerkt worden (A1.5.3).

OD008 Zwemmen is Fun

Ook in de volgende beleidsperiode zullen de Paco-zwemfeesten belangrijk zijn voor de uitbouw van onze werking. Deze zwemfeesten zullen dan ook in de loop van de volgende beleidsperiode een update krijgen (A1.8.1).

SD002 De zwemfed is de partner en de motor van elke zwembeleving

OPERATIONELE DOELSTELLINGEN & GENOMEN ACTIES

OD004 De zwemfed stelt haar kennis ook ter beschikking van de ongebonden zwemmers

We willen mensen buiten onze federatie ook meer kennis laten maken met de sport, de zwemfed en onze clubs. Hiervoor zullen we een aantal zaken ontwikkelen/organiseren (A2.4.2/A2.4.3).

Wedstrijdzwemmen

Wedstrijdzwemmen 2020: aantal leden

In 2020 stellen we een daling vast in het aantal wedstrijdzwemmers met 3,16%. De daling is het grootst in de jongste groep (9-10 jarigen), de oudste groep (+50 jarigen) en de groep 11-12 jarigen. Deze daling heeft zeker te maken met de coronapandemie.

De trend van de jongste groep heeft te maken met het feit dat de zwembaden een tijd gesloten geweest zijn, er voor de meeste clubs minder trainingsmomenten waren en het feit dat er zeer weinig kansen waren om wedstrijden te organiseren. Hierdoor is het minder makkelijk om pre-competitiezwemmers door te schuiven naar het wedstrijdzwemmen.

De daling in de oudste groep zal wellicht eveneens te maken hebben met COVID-19. Deze groep zwemmers treedt immers aan bij de masterwedstrijden en/of in het open water. Van beiden zijn er geen – of slechts een beperkt aantal - wedstrijden geweest, waardoor het voor deze sporters niet nodig was om de wedstrijdlicentie te vernieuwen.

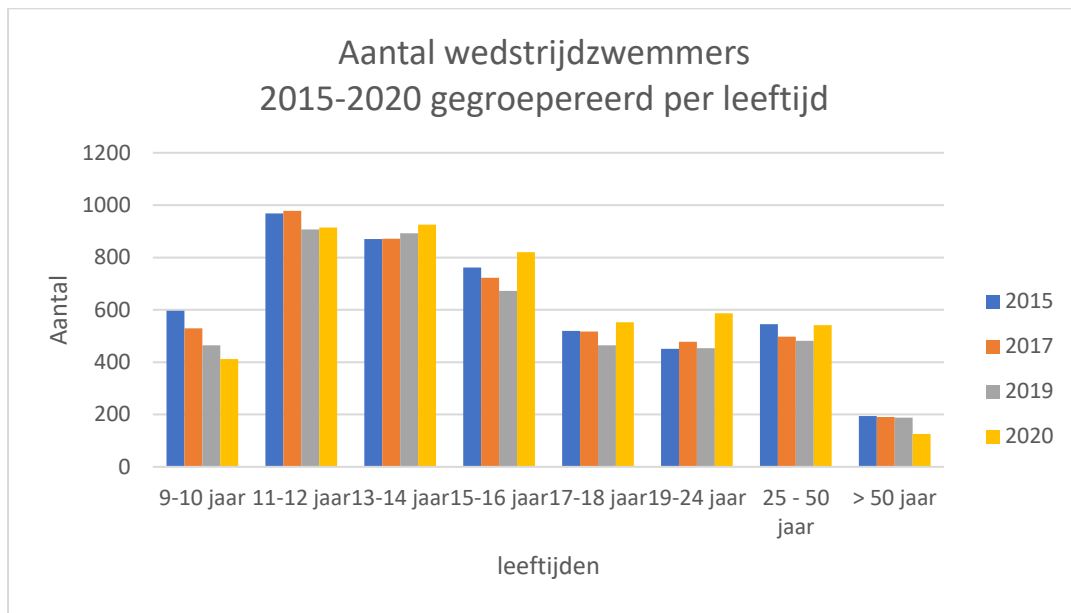
Allereerst willen we benadrukken dat we de inspanningen die onze clubs gedaan hebben om sporters toch te motiveren, ondanks de soms moeilijke omstandigheden, ten zeerste waarderen. Het is zeker te danken aan deze inspanningen dat de daling van de competitie sporters relatief beperkt gebleven is. In sommige leeftijdscategorieën zien we zelfs een lichte stijging van het aantal leden.

Als we er samen met onze clubs in slagen om, vanaf het moment dat het terug mogelijk is, een aanbod aan wedstrijden te creëren, hopen we dat we richting het najaar van 2021 terug een stijging zullen zien in de jongste en oudste leeftijdscategorieën.

Specifiek willen we in de loop van de komende beleidsperiode ook inzetten op de competitiezwemmer in de groep 18+ die graag op een hoger niveau willen blijven trainen en net onder de absolute top zitten. Voor hen willen we een strategie opzetten om extra trainingen te voorzien. (ODOO3/A.1.3.19)

LEEFTIJDGROEP	2015	2017	2019	2020	2019-2020	%2019-2020
9-10 jaar	597	529	465	363	-102	-28,10%
11-12 jaar	968	978	907	814	-93	-11,43%
13-14 jaar	871	872	893	848	-45	-5,31%
15-16 jaar	762	722	673	727	54	7,43%
17-18 jaar	519	517	465	479	14	2,92%
19-24 jaar	451	478	454	503	49	9,74%
25 - 50 jaar	545	497	481	487	6	1,23%
> 50 jaar	194	190	188	162	-26	-16,05%
TOTAAL aantal competitie leden	4.907	4.783	4.526	4.383	-143	-3,16%

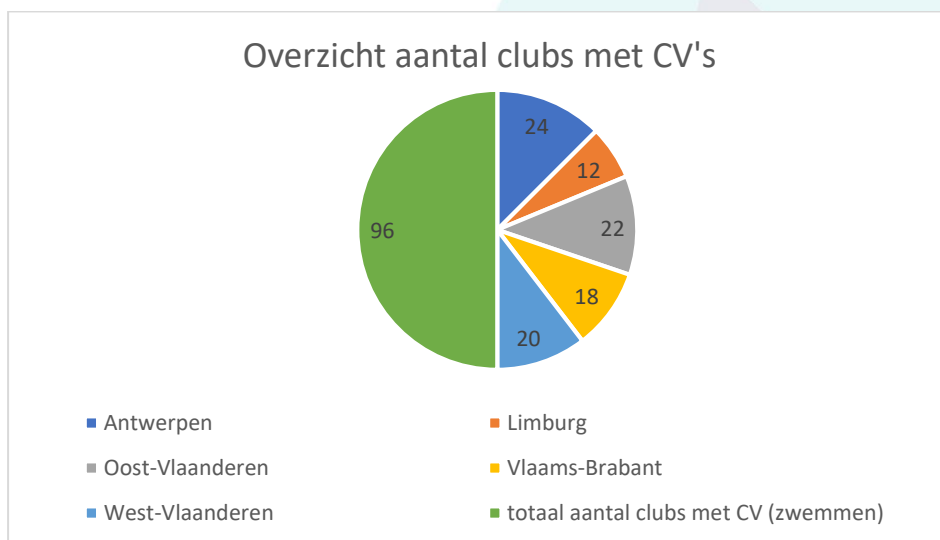
Tabel 3: Evolutie competitiezwemmers per leeftijdscategorie

Grafiek 2: aantal competitie sporters (2015-2020) gegroepeerd per leeftijd

Wedstrijdzwemmen 2020: aantal clubs

In 2020 hadden we 96 clubs die één of meerdere leden hadden met een competitievergunning zwemmen. Het gemiddeld* aantal cv's in onze clubs bedraagt 36.

Grafiek 3: overzicht aantal competitieclubs zwemmen per provincie
(als we spreken over gemiddeld dan bedoelen we hier de mediaan of P50)

Wedstrijdzwemmen 2020: activiteiten

Aanbod reguliere wedstrijden

Normaal gesproken is er een ruim aanbod van wedstrijdactiviteiten voor onze competitiezwemmers. Het verbod op wedstrijden en de strikte wedstrijdprotocollen zorgen er in 2020 (en voorjaar 2021) voor dat er een zeer sterke daling is van het wedstrijdaanbod. Ter vergelijking: in het najaar van 2019 zijn er 65 wedstrijden doorgegaan, in het najaar van 2020 waren dat er slechts 16. Het gebrek aan wedstrijden heeft een effect op onze ledenaantallen (minder instroom bij competitiesporters want er is geen aanbod) en zorgt ook voor sportieve consequenties. Wedstrijden met limiettijden kan je, vanaf het moment dat het toegelaten is, niet organiseren. Er zijn namelijk onvoldoende kansen geweest om doorheen het seizoen deze limiettijden te behalen.

	ACTIVITEITEN	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
A8.18	Wedstrijden zwemmen	Variërend	Variërend	147	97

Tabel 4: Overzicht aantal wedstrijden georganiseerd in Vlaanderen

Aanbod masterwedstrijden

De voorbije beleidsperiode zagen we een stijging in het aantal georganiseerde Vlaamse masterwedstrijden en in het aantal leden dat hieraan deelneemt. Het is evident, dat in de huidige omstandigheden, deze organisaties ook amper hebben plaatsgevonden.

ACTIVITEITEN	2004	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal wedstrijden in Vlaanderen	8	8	6	7	9	11	12	3
Aantal wedstrijden in Wallonië	2	2	2	4	4	3	3	1
Aantal wedstrijden Belg. kamp	3	3	2	1	1	1	1	0

Tabel 5: overzicht aantal masterwedstrijden

Kampioenschappen

OD8.3 Tijdens deze beleidsperiode worden er jaarlijks minimaal 4 zwemkampioenschappen georganiseerd waarvan minstens één met internationale uitstraling (A.8.3.1/A.8.3.2/A8.3.3/A.8.3.4)

In 2020 werden in het voorjaar van 2020 de Flanders Swimming Cup en de Vlaamse (jeugd)kampioenschappen georganiseerd. Het Vlaams Zomercriterium (gepland op 10-12/07 in Oost-Vlaanderen) en de Vlaamse jeugdkampioenschappen korte baan* (gepland op 7-8/11/2020 in Diksmuide) zijn niet kunnen doorgaan.

De Vlaamse Jeugdkampioenschappen korte baan is een nieuw initiatief dat in het nieuwe beleidsplan ook haar plaats zal krijgen.

Flanders Swimming Cup: 18-19/01/2020 Antwerpen

Doel: het aantrekken van de Belgische elite zwemmers en internationale toppers.

FLANDERS SWIMMING CUP	2016	2017	2018	2019	2020
Clubs	65	67	75	73	76
Aantal deelnemers	420	387	441	525	400
Aantal externe deelnemers	195	98	199	279	147
Ind. starten	1826	1276	1561	1838	1305

Tabel 6: overzicht aantal deelnemers/starts Flanders Swimming Cup 2016 -> 2020

SPORZA	2016	2017	2018	2019	2020
Uur aanvang	16u19	16u17	16u16	16u20	16u20
Totale uitzenduur	1u42	1u35	1u39	1u43	1u40
Gemiddeld aantal kijkers	289.921	275.539		187.360	187.574
Percentage marktaandeel	24,23%	23,01%	18,40%	22%	20%

Tabel 7: overzicht gegevens SPORZA uitzending

De specifieke acties die gepland waren voor 2020-2021: het finetunen van de organisatie, het zoeken naar manieren om de wedstrijd attractiever te maken voor de kijkers en bekijken of er een samenwerking mogelijk is met bv. de wedstrijd van Luxemburg, zijn niet doorgegaan.

Vlaamse jeugdkampioenschappen 7-9/02/2020 Antwerpen

Doelgroep: jeugdzwemmers 11-13 jaar (meisjes) // 11-14 jaar (jongens)

FLANDERS SWIMMING CUP	2016	2017	2018	2019	2020
Clubs	62	63	62	60	64
Aantal deelnemers	441	467	394	467	396
Ind. starten	1879	1919	1893	2270	1789
Aflossingen	78	88	78	95	72

Tabel 8: overzicht aantal deelnemers/starts Flanders Swimming Cup 2016 -> 2020

In 2020 werd er een categoriewijziging doorgevoerd. De meisjes van 14 jaar zijn doorgeschoven naar de Vlaamse Kampioenschappen. Dit is een verklaring voor de daling in het aantal deelnemers, aflossingen en uiteraard ook de individuele starten.

Vlaamse kampioenschappen 21-23/02/2020 Antwerpen

Doelgroep: zwemmers: 14 jaar en ouder (meisjes) // 15 jaar en ouder (jongens)

FLANDERS SWIMMING CUP	2017	2018	2019	2020
Clubs	64	71	82	81
Aantal deelnemers	467	529	563	609
Ind. starten	1513	2065	2204	2226
Aflossingen	49	62	57	90

Tabel 9: overzicht aantal deelnemers/starts Flanders Swimming Cup 2016 -> 2020

In 2020 werd er een categoriewijziging doorgevoerd. De meisjes van 14 jaar zijn doorgeschoven naar de Vlaamse kampioenschappen. Hierdoor merken we een stijging van het aantal deelnemers en voornamelijk ook een stijging bij de aflossingen. Het is wel zo dat deze organisatie zijn kritiek punt heeft bereikt. Naar het aantal starten en deelnemers is deze wedstrijd zo goed als volledig verzadigd.

Wedstrijdzwemmen: vooruitblik 2021

In 2021 zal, vanaf het ogenblik dat het terug toegelaten is, de focus liggen op de “relance” van de zwemsport. In het voorjaar van 2021 hebben we alvast de DigiCup georganiseerd (online circuit waardoor clubs tegen elkaar kunnen racen vanuit hun eigen accommodatie) die gratis was voor al onze clubs en waar alle leeftijdsgroepen welkom waren. Maar uiteraard kijken we, samen met onze leden, vooral uit naar de toelating om terug officiële wedstrijden te organiseren en willen we zeker clubs ondersteunen om dit op een zo goed mogelijke manier terug te laten verlopen en elke zwemmer, ongeacht niveau/plaats, voldoende kansen te geven om terug deel te nemen aan wedstrijden.

Strategische doelstelling

SD001 Zwemmen is een gezonde vrijetijdsbesteding die alle Vlamingen hun hele leven lang kunnen beoefenen.

OPERATIONELE DOELSTELLINGEN & GENOMEN ACTIES

OD003 De zwemfed spoort haar clubs aan om meer en bredere doelgroepen aan te spreken

In de loop van de komende beleidsperiode wil de zwemfed de bestaande wedstrijdconcepten evalueren en hervormen om op deze manier een aantrekkelijk aanbod te creëren voor competitiezwemmers conform het sportmodel.

OD007 De kwaliteitsvolle en sportieve omkadering van de clubs wordt verder uitgebouwd

We willen de kwaliteitsvolle en sportieve omkadering in onze clubs en opleidingen verder uitbouwen en versterken.

Trainers - opleidingen en bijscholingen

Trainersopleidingen

OD6.1 Vanaf juli 2020 vertoont de gewogen gekwalificeerde trainersgraad een stijgende trend.

Tot op heden kunnen we geen accurate gewogen gekwalificeerde trainersgraad per discipline uit Assist halen. De cijfers ivf de sporttakoverschrijdende doelstelling worden in het bestuurlijk jaarverslag gepubliceerd.

Kwantiteit van de trainersopleidingen zwemmen

De zwemfed blijft maximale inspanningen leveren om aan elke vraag (tot inrichting van een cursusorganisatie) tegemoet te komen. Ook in 2020 vonden, ondanks de Corona pandemie (zie ook verder) heel wat zwemfed clubs hun weg naar de opleiding Initiator Zwemmen als (nieuwe) kandidaat-(mede-)inrichter. Onze ambities en gerealiseerde aanbod overstegen de voorbije jaren de door Sport Vlaanderen bepaalde kritische drempels in functie van subsidiëring, alsook de eigen (zwemfed) beleidsdoelstellingen. Hierdoor bereikten we in 2020 de kaap van 70% kwalificatiegraad (zie ook Bestuurlijk Jaarverslag), waarmee we koploper zijn binnen de sportfederaties die zwemmen aanbieden.

De zwemfed benadrukt systematisch het belang van een basiskwalificatie en de meerwaarde van een 'in-house' opleiding via haar elektronische nieuwsbrieven en contacten in het kader van clubondersteuning. Daarnaast kunnen we ondertussen ook enkele steden en gemeenten als wederkerende vaste partners beschouwen. De vraag naar versnelde trajecten (of zogenaamde 'crash courses') vertoont een stijgende trend: in 2020 gingen 3 cursussen door met een concentratie van lesdagen in een schoolvakantie. Voor 2021 staan er op dit moment zelfs reeds 5 cursussen gepland.

Een bijkomende belangrijke uitdaging - naast het belang van de 'basiskwalificatie' - is uiteraard een zo hoog mogelijke kwalificatiegraad in relatie tot de begeleide doelgroep en het niveau. Met andere woorden: worden onze zwemmers begeleid door lesgevers/trainers met de 'juiste' (= corresponderende) VTS-kwalificatie (cf. meerjarenplanning zwemfed en functieprofielen VTS opleidingen Zwemmen anno 2020).

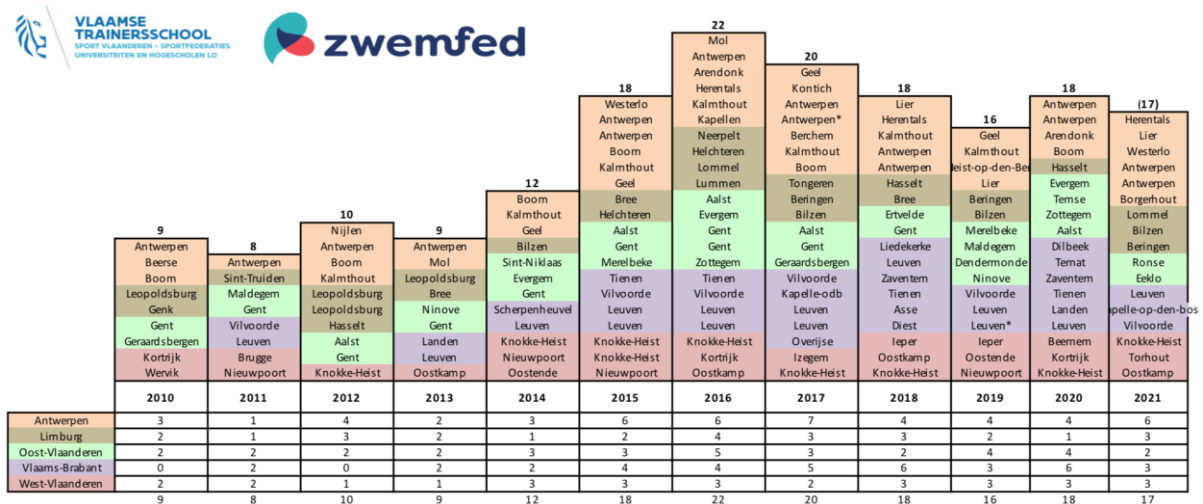
Sinds 2015 is het onze ambitie om jaarlijks zo'n 15-20 opleidingen Initiator Zwemmen in te richten en (gemiddeld) 2 opleidingen Instructeur B Zwemmen. De Trainer B opleiding tweejaarlijks en de Trainer A opleiding elke olympiade. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het 'Opleidingsplan Zwemmen', zoals voorgesteld op (en bekrachtigd door) de Denkcel Zwemmen in juni 2020.

	OPLEIDINGEN TRAINERS	2018 gerealiseerd / (voorzien)	2019 gerealiseerd / (voorzien)	2020 gerealiseerd / (voorzien)	2021 (voorzien)
A6.17	Opleidingskalender zwemmen				
	Initiatoropleiding zwemmen	18/20	16/(20)	18/(20)	15-20
	Instructeur B opleiding zwemmen	2/(2)	3/(1)	1/(1)	2-3
	Trainer B zwemmen	0/(0)	1/(1)	1(vervolg)/(0)	0
	Trainer A zwemmen	(vervolg 2017)	(vervolg 2018)	1=GOT/(1)	(1=vervolg GOT)

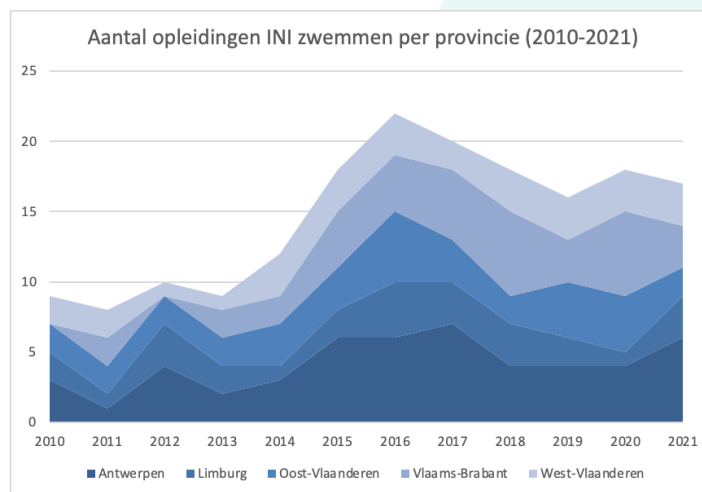
Tabel 10: Aantal geplande en georganiseerde VTS opleidingen zwemmen

Na de inhaalbeweging in de periode 2014-2016 kende het aantal cursusorganisaties Initiator Zwemmen een bescheiden terugval. In 2020 noteerden we alsnog 18 opleidingen Initiator Zwemmen, 1 opleiding Instructeur B Zwemmen (Oostende/Nieuwpoort) én werd ook het Trainer A Zwemmen GOT Traject voor (ex-)topsporters opgestart (2020-2023). In het najaar van 2019 werd een opleiding Trainer B Zwemmen opgestart te Antwerpen met 11 deelnemers, waarvan het tweede deel werd afgerond in het voorjaar van 2020.

Tabel 12 toont de effectief georganiseerde opleidingen Initiator Zwemmen in de periode 2010-2020 en de reeds bevestigde voor 2021 (voorlopig n=17, onder voorbehoud), tabel 13 toont het aandeel/spreiding per provincie voor diezelfde periode.

Tabel 11: Overzicht effectief opgestarte aantal cursusorganisaties Initiator Zwemmen 2010-2020 (De Wandel, 2021)

Tabel 12: Overzicht aantal opleidingen Initiator zwemmen per provincie, periode 2010-2021 (De Wandel, 2021)

Effect van de Corona pandemie en afgelasting van fysieke lesopdrachten (2020-2021)

Onderstaande tabel geeft een overzicht van ALLE behaalde VTS-kwalificaties Zwemmen (boven) en de Initiator kwalificatie (onder), en dit voor alle aangeboden/bestaande trajecten.

Traject	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Assimilatie	11	13	21	36	40	24	29	47	58	34	44	357
EVC-procedure					1	1	1	1				4
EVK-procedure							1					1
Inschaling	12	18	9	23	19	22	14	8	8	15	10	158
Via cursusorganisatie	351	346	269	336	307	347	296	274	228	200	147	3.101
Totaal	374	377	299	395	367	394	341	330	294	249	201	3.621

Traject	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Assimilatie	10	12	18	33	33	21	27	37	56	33	44	324
EVK-procedure							1					1
Inschaling				1								1
Via cursusorganisatie	133	109	128	131	174	148	180	235	195	162	131	1.726
Totaal	143	121	146	165	207	169	208	272	251	195	175	2.052

Tabel 13: Aantal VTS-kwalificaties Initiator Zwemmen 2010-2020 (Sport Vlaanderen, 2020)

Ondanks het feit dat het aanbod (= aantal cursusorganisaties, alle opleidingsniveaus) op een vergelijkbaar niveau bleef in 2020, noteren we een aanzienlijke terugval van het aantal behaalde kwalificaties.

Als gevolg van de lockdown in maart 2020 werden alle fysieke lessen onmiddellijk geschorst. Op dat moment liepen de meeste opleidingen naar hun einde toe. We ontwikkelden gedetailleerde 'Corona scenario's' voor alle lopende opleidingen. We bevroegden alle cursisten van deze opleidingen naar hun wensen inzake ondersteunend zelfstudiemateriaal, maar ook naar hun beschikbaarheden i.f.v. de planning van de in te halen lesdagen. Er werden op zeer korte termijn video-lessen en aanvullend didactisch materiaal ontwikkeld, waarmee de cursisten de resterende theorie in zelfstudie konden verwerken. Ter vervanging van de praktijksen werden 'inhaallessen praktijk didactiek' voorzien van zodra dit opnieuw toegestaan was. De examens konden in mei/juni doorgaan, maar op sommige locaties moesten de herexamens in september opnieuw verdaagd worden. Eenzelfde, nagenoeg identieke, scenario herhaalde zich in het najaar. Er diende in 2020 uiteindelijk geen enkele opleiding geannuleerd te worden (!), doch op datum van 1/01/21 hadden slechts 35 van de 145 cursisten (ongeveer 25%) hun traject voltooid en zodoende ook hun kwalificatie op zak. Dit vertaalt zich uiteraard in een daling van het aantal kwalificaties dat in kalenderjaren 2020 én 2021 zal worden behaald. Het bekomen van toestemming tot organisatie van (praktijk-)examens van de lokale besturen alsook het vinden van een stageplaats bleken eind 2020 de grootste knelpunten. Opvallend gegeven is dat we voor het voorjaar van 2021 meer (!) inschrijvingen registreerden dan in het voorjaar van 2020. Er is dus geenszins sprake van minder interesse in de VTS-opleidingen zwemmen. We blijven dan ook optimistisch voor wat het aantal kwalificaties betreft in 2021, en voorspellen een trage normalisatie naar de gebruikelijke gang van zaken.

Bijzondere aandacht voor (ex-)topsporters zwemmen

In 2019 namen we al enkele initiatieven om **(ex-)topsporters zwemmen** naar de VTS opleidingen zwemmen toe te leiden, waaronder infosessies over aangepaste opleidingstrajecten VTS opleidingen zwemmen voor (ex-)topsporters (GOT, zie ook verder). De infosessies wakkerden de interesse van heel wat kandidaten aan. Dit resulteerde in een 'crash course' Initiator Zwemmen voor (ex-)topsporters in de zomer van 2020 met maar liefst 20 kandidaten die op datum van 31/10/20 allemaal geslaagd waren voor alle opleidingsmodules (exclusief de stagemodule). Het betreft hier volgende (ex-)topsporters: Ward Bauwens, Camille Bouden, Basten Caerts, Marnik Dekoninck, Sebastien De Meulemeester, Jesse De Smedt, Stan Franckx, Lotte Goris, Maarten Heuninck, Stijn Heuninck, Sjobbe Luyten, Alexandre Marcourt, Seppe Marichal, Dries Meskens, Alexander Trap, Elena Van den Broeck, Dries Vangoetsenhoven, Sara Vanleynseele, Silke Van Nyverseel en Sarah Van Wallendael. Na evaluatie van dit opleidingstraject bleek de interesse voldoende groot om in de zomer van 2021 voor dezelfde

groep (en met een vergelijkbare aanpak) de Instructeur B Zwemmen te organiseren (M1-M2- M3-M4), opnieuw te Antwerpen en met de DSKO als cursusverantwoordelijke.

In 2020 werd het **Trainer A Zwemmen GOT** (of Geïndividualiseerd Opleidingstraject) voor (ex-)topsporters opgestart met 5 formele kandidaten: Brian Ryckeman, Jasper Aerents, Emmanuel Vanluchene, Stefaan Maene en Ken Cortens. Deze lijst wordt mogelijks nog aangevuld met Louis Croenen (in het najaar van 2021). Met deze kandidaten werden in 2020 verschillende gesprekken gevoerd, waaronder een intakegesprek en enkele planningsgesprekken (in functie van het vastleggen van lesdata). De DSKO verzamelde voor elke kandidaat het sportief CV, het voorgestelde individuele traject en de naam van de geprefereerde leercoach(-es). Na goedkeuring van de geactualiseerde 'Visienota GOT Trainer A Zwemmen' door de VTS Taskforce volgde eveneens positief advies van de Denkcel Zwemmen, waarna het traject van start kon gaan in het najaar van 2020.

Tot slot: Kimberly Buys schreef zich eind 2020 in voor het Algemeen Gedeelte Instructeur B in zelfstudie, net zoals Fanny Lecluyse, die in 2020 haar Initiator kwalificatie behaalde.

Kwaliteit van de trainersopleidingen zwemmen

Kwaliteitsvolle opleidingen op maat van onze clublesgevers en -trainers zijn een prioriteit voor de zwemfed. Alle VTS opleidingen Zwemmen werden in de periode 2014-2017 volledig gescreend én geremedieerd (Initiator en Instructeur B: voltooid in 2016, Trainer B en Trainer A: voltooid in 2017). Alle opleidingen zwemmen waren eind 2017 zodoende reeds conform de kwaliteitsnormen van de VTS (cf. generieke competentierooster, VTS) én de opleidingsvisie van de zwemfed. Uit de IKZ-resultaten blijkt tevens dat de nieuwe cursusinhouden positief beoordeeld worden (VTS, 2019).

In 2020 vond een beperkte inhoudelijke revisie plaats van de **initiatoropleiding**. De zeven aquatische vaardigheden en het vernieuwde Didactisch Model (VTS, 2018) vormen de rode draad doorheen het vak Watergewenning. Er werden nieuwe leerlijnen uitgewerkt voor elke aquatische basisvaardigheid, met in totaal meer dan 200 oefeningen. Tot slot is er sinds 2020 ook (nog) meer aandacht voor verschillende bewegingsconcepten (zoals de speelleertuin, MultiMove in en rond het water, en Multi SkillZ® for Swim).

Op de Denkcel van 10/06/20 werd een eerste aanzet gegeven (cf. Denkoefening) richting alternatieve leermethoden (i.e. 'blended learning') en doorgedreven geïndividualiseerde trajecten. In de loop van 2021 voorziet de VTS de lancering van het e-learningplatform 'VTS Connect' waarop in een eerste fase vooral de leerlijnen (watergewenning en zwemstijlen) gepubliceerd zullen worden. In 2022 zal een beperkt deel van het aantal opleidingsuren vervangen worden door online leren (mogelijks ook binnen een selectie van opleidingen, cf. pilootstudie), voor zover dit evenwaardig is ifv het bereiken van de beoogde competenties.

Docentenbeleid en andere relevante acties

Het docentenkorps bleef stabiel in 2020. Op 8 december 2020 werd een infomoment georganiseerd voor VTS docenten Zwemmen waarop we 43 aanwezigen online mochten verwelkomen, een absoluut record. De infosessie behandelde de impact van COVID-19, de 'Corona scenario's', actualisering van de cursusinhouden, een korte evaluatie, de uitdagingen voor 2021 en afsluitende Q&A.

De docentencoach Zwemmen die in 2019 werd aangesteld (zie Jaarverslag Zwemmen 2019), kon omwille van de maatregelen slechts 1 coachingsbezoek uitvoeren.

Er vonden meerdere overlegmomenten plaats in het kader van de 'sportspecifieke vertaling' van Module 1 (Algemeen gedeelte) van Instructeur B. Uit onderzoek van de VTS blijkt dat deze module vaak een drempel vormt tot instroom op dit opleidingsniveau en dat het 'sportspecifiek' inrichten ervan (lees: het maximaal voorzien van voorbeelden en docenten uit het zwemmen) de slaagkansen met maar liefst 10% kan verhogen (VTS, 2019). Er werden 8 docenten aangeduid om de inhouden te verrijken met voorbeelden uit de zwemsport. De eerste 'sportspecifieke' M1 werd ingericht binnen het lopende GOT Trainer Trainer A voor (ex-)topsporters in december 2020.

Trainersbijscholingen

OD6.2 Vanaf juli 2020 vertoont het aantal bijgeschoolde trainers een stijgende trend.

De zwemfed wil deze doelstelling realiseren via het systeem van Permanente Vorming. Trainers en lesgevers krijgen een erkenning voor de gevolgde bijscholingsuren en/of opleidingen en trachten we zo te motiveren om zich jaarlijks voldoende bij te scholen. Dit is ook gekoppeld aan het Jeugdfonds. Alle info staat op [onze website](#).

GEVORMDE TRAINERS ZWEMMEN	2018	2019	2020	2021
Erkende lesgevers (3u)	254	528	562	n/a
Erkende trainers (6u 2017/10u v.a. 2018)	101	141	162	n/a

Tabel 14: Overzicht aantal Permanent Gevormde Trainers (op datum van 1/8/2020)

	BIJSCHOLINGEN TRAINERS	2018 gerealiseerd / (voorzien)	2019 gerealiseerd / (voorzien)	2020 gerealiseerd / (voorzien)	20201 voorzien
A6.2.1	Bijscholingen Zwemmen				
	Swim Conference	2/(2)	2/(2)	2*/(2)	2
	Bijscholingen op maat	23/(21)	24/(23)	20/(20)	Tbd

Tabel 15: overzicht aantal bijscholingen georganiseerd door zwemfed

*Waaronder de zwemfed Swim Conference webinar week (8-12 juni 2020) ter vervanging van de 'fysieke' versie in juni (1 dag)

Door middel van de **bijscholingen op lesgeversniveau** (= niet-gekwalificeerd of Initiatorgekwalificeerd vóór 2016) trachten we lesgevers te **stimuleren tot het volgen van de Initiatoropleiding**. Dit is namelijk dé basiskwalificatie in Vlaanderen voor lesgevers zwemmen. Op die manier komen lesgevers namelijk in contact met onze opleidingsvisie, nieuwste leerlijnen en producten. De zwemfed tracht deze bijscholingen voor lesgevers sinds enkele jaren zoveel mogelijk in samenwerking met de clubs te organiseren. Deze bijscholingstopics sluiten inhoudelijk aan bij de Initiatoropleiding Zwemmen (VTS, Sport Vlaanderen) en worden jaarlijks geactualiseerd en aangevuld. De club kiest een bijscholingstopic uit de lijst en zorgt voor de nodige infrastructuur. De zwemfed duidt een docent aan, publiceert de bijscholing op haar website en zorgt voor de nodige attestering. De vaste prijs van deze bijscholingen laat ruimte voor de club om deze met een positief saldo in te richten.

Jaarlijks ontvangen we een twintigtal aanvragen (in 2020: 20, zie onder) voor deze **bijscholingen op lesgeversniveau**, die we zullen blijven promoten. Uit de tevredenheidsbevragingen blijkt een **algemene hoge tevredenheid** (de gemiddelde globale score bedroeg 8.24 en maar liefst 86% zou de bijscholing aanbevelen aan een andere lesgever/trainer/bestuurder, n=38) én de werkwijze biedt heel wat voordelen voor de organiserende club (eigen infrastructuur en vertrouwde context zorgen voor laagdrempelige mogelijkheid tot deelname). Omwille van de restrictieve maatregelen mbt COVID-19 werden een aantal bijscholingen geannuleerd (zie *) of verdaagd (**). Daarnaast werden ook verschillende bijscholingen, na overleg met de club, online (i.e. in webinarvorm) aangeboden.

BIJSCHOLING	DATUM	LOCATIE (CLUB)
Leerlijn Schoolslag	18/01/20	Leopoldsburg (DIZC)*
Aan de slag met 'Leren Zwemmen'	15/02/20	Dilbeek (DIZV)
Basisvaardigheden	22/02/20	Boom (VWZ)
Leerlijnen zwemstijlen + foutenanalyse en remediëring OF MultiSkillZ for Swim	29/02/20	Tienen (TRUST)
Basisvaardigheden	29/02/20	Torhout (TZT)
MultiMove in en rond het water	7/03/20	Leuven (LAQUA)
Leerlijn crawl*	21/03/20	Aartselaar (SVAZ)
Basisvaardigheden	4/04/20	Tielt (ZTZ)
Didactisch sterk aan de slag in de zwemschool	Tbd	Ronse (RSC)
Leerlijn schoolslag	5/09/20	Antwerpen (ZALM)
Didactisch sterk aan de slag in de zwemschool	13/09/20	Lier (ZVL)
Leerlijn Vlinderslag OF basis start en tuimelkeerpunt	13/09/20	Vilvoorde (KVZP)
Didactisch sterk aan de slag in de zwemschool	26/09/20	Zaventem (SCZ)
MultiSkillZ for Swim	3/10/20	Ronse (RSC)
MultiMove in en rond het water	10/10/20	Boom (VWZ)
Basisvaardigheden	10/10/20	Tielt (ZTZ)
Aanleren keerpunten/startduik	24/10/20	Oudenaarde (OZEKA)
Leerlijn schoolslag**	21/11/20	Diest (BEST)
Aan de slag met Leren Zwemmen*	Tbd	Eeklo (MZE/MEGA)
MultiSkillZ for Swim**	Tbd	Knokke-Heist (ZWEM)

Tabel 16: Overzicht georganiseerde lesgeversbijscholingen (in het kader van Vorming op maat 2020, zwemfed)

De **bijscholingen op trainersniveau** worden doelbewust beperkt tot onze **Swim Conferences** in juni en september (zie ook Bestuurlijk Jaarverslag). De conference in juni bestond tot in 2019 uit één volledige dag, maar werd in 2020 vervangen door een 'webinar week' (zie ook Bestuurlijk Jaarverslag 2020). De Swim Conference in september duurt traditioneel anderhalve dag. We trachten te voorzien in een boeiend en innovatief programma. Wie deelneemt aan een conference kiest, los van het plenaire programma, voor een bijscholingspad (of 'track') op maat van een lesgever (= inhoud van deze topics sluit aan bij de Instructeur B opleiding en richt zich dus tot Initiatoren, begeleiders van sportzwemmers of tot zwemschoolverantwoordelijken) of op maat van een trainer (= inhoud sluit aan bij Trainer B en Trainer A en richt zich tot trainers van zwemmers op potentieel nationaal niveau of hoger). Daarnaast biedt de Conference ook ruimte voor netwerking en een informatiemarkt, waarop o.a. onze Swim Experiences, Swim Analytics, Skill-Up, de VTS-opleidingen zwemmen en het boek 'Leren Zwemmen: praktische leidraad' worden gepromoot.

Naast bovenstaande bijscholingsmogelijkheden, aangeboden door de zwemfed, worden ook zowel de NVVZT-bijscholingen (de vakvereniging van de Nederlandse zwemtrainers) als die van VTS Plus erkend. Deze laatste laat ruimte voor sporttak overschrijdende onderwerpen. De kwaliteit van dit aanbod wordt bewaakt door de Vlaamse Trainersschool (meer info via de VTS Plus webpagina).

Tot slot: de zwemfed stelt haar expertise ook steeds vaker ter beschikking van externe partijen. In 2020 betrof dit onder andere een vormingsaanbod op maat van de Sportdienst Hasselt, Start2Fun, ISB, etc.

Externe bijdragen (niet-zwemfed)

Op de tweejaarlijkse VTS **Dag van de Trainer**, die dit jaar online doorging op 5 december 2020 voorzag de zwemfed vier bijdragen.

TITEL	SPREKER	# DEELNEMERS	SCORE
Kwaliteit stimuleren in Vlaamse zwemclubs: van literatuurstudie tot labelling	David De Wandel	27	8,9/10
Digitalisering en verfilming van de leidraad 'Leren Zwemmen', een innovatief project van de Vlaamse Zwemfederatie	David De Wandel	43	8,1/10
'Leren zwemmen: praktische leidraad': van waterveiligheid tot genormeerd zwemmen	Gretl Vandamme, Koen Van Bruyssel	83	7,8/10
Optimaliseren van feedback voor het bijsturen en het aanleren van nieuwe skills (voorbeelden vanuit het zwemmen)	Wouter Van Eester	46	8,7/10

Tabel 17: Overzicht van topics, sprekers, aantal deelnemers en evaluaties op de Dag van de Trainer (VTS 2021)

Op de **World Aquatic Development Conference** te Lund (Zweden, 9-12 januari 2020) presenteerde de DSKO een wetenschappelijk abstract (cf. oral presentation) en wetenschappelijke A0-poster, die beide positief onthaald werden. Naast de plenaire en parallele sessies vonden er verschillende netwerkmomenten plaats. Er volgden nadien ook verschillende buitenlandse bestellingen van het boek 'Leren Zwemmen: praktische leidraad'.

Referentie: De Wandel, D., Knippenberg, E., Vanluyten, K. (2020). Development of a practical tool for swim education through co-creation. Presented at the WAD Conference, Lund, Sweden, 09 Jan 2020-12 Jan 2020

Juryopleidingen & Splash wedstrijdprogramma

Officials

OD8.2 Vanaf september 2020 zijn er voor alle sporttakken voldoende officials om competitie te garanderen.

Ook bij onze officialopleidingen zien we een duidelijke impact van de covid-19 pandemie. Er is een sterke daling merkbaar in het aantal personen dat een jurydiploma behaald heeft. Samen met de Vlaamse Sportcommissie Zwemmen zullen we een plan uitwerken om, vanaf het ogenblik dat dit terug toegelaten is, voldoende mogelijkheden te voorzien voor kandidaat-juryleden om hun praktische stage en praktisch examen af te leggen.

FUNCTIE	2016	2017	2018	2019	2020
TAK	836	870	890	919	801
JP	112	106	109	121	110
JF	43	36	41	48	49
SP	79	78	85	89	74
SF	32	29	31	33	17
K	34	31	37	39	44
KP	35	24	28	32	31
KF	4	4	6	5	6

Tabel 18: overzicht aantal officials zwemmen

A8.2.6	JURYOPLEIDINGEN & BIJSCHOLINGEN	2017 gerealiseerd/ (voorzien)	2018 gerealiseerd/ (voorzien)	2019 gerealiseerd/ (voorzien)	2020 gerealiseerd/ (voorzien)
	TAK	10 / (10)	10 / (10)	10 / (10)	5 / (10)
	SP	Jan / Jan	*	*	*
	SF		*	*	*
	K	0 / (ifv vraag)	1 / (1)	1 / (1)	0 / (1)
	JF	0 / (ifv vraag)	1 / (1)	1 / (1)	0 / (1)
	JP	Jan / Jan	1 / (1)	1 / (1)	0 / (1)
	Verplichte bijscholing (nieuwe Fina regels)	1 (K JF uitnodiging)	1 (verplicht voor K)	1 (verplicht voor K)	0 (verplicht voor K)

Tabel 19: overzicht aantal juryopleidingen & bijscholing

Splash wedstrijdprogramma

In 2020 werden er geen opleidingen voor het Splash-programma georganiseerd door de zwemfed. Dat programma wordt gebruikt bij o.a. de inschrijvingen voor wedstrijden, het opmaken van de programma's en uitslagen van wedstrijden.

Werking Vlaamse Sportcommissie zwemmen

In 2020 bestond de Vlaamse Sportcommissie Zwemmen uit 6 leden:

- Ria Van den Broeck (LAQUA)	2017-2020	Voorzitter
- Luc Van Laere (MEGA)	2018-2022	Secretaris
- Luc Henderyckx (ZIK)	2018-2022	
- Etienne Desfossés (BRABO)	2017-2020	
- Danny Uyttersprot (VZV)	2019-2020	
- Thierry Dolet (DBT)	2019-2020	
- Pascale Verbauwen	zwemfed personeelslid	

Zij kwamen in 2020 9 keer samen.

Alle informatie is terug te vinden op [onze website](#).